

DE AKTIVITEITEN VAN DE KOKMEEUWGROEP

JACK BOS

De kokmeeuwgroep is een groep die bestaat uit 8 leden van onze vogelwerkgroep en houdt zich bezig met de ontwikkelingen rond de kokmeeuwenkolonie op de Malpievennen. De groep is in het voorjaar van 1985 geformeerd naar aanleiding van een verzoek van de gemeente Valkenswaard aan de vogelwerkgroep om mee te helpen aan het kokmeeuwenprobleem. De jaarlijks terugkerende kokmeeuwenkolonie dreigt het natuurlijk evenwicht op de vennen te verstoren. De gemeente Valkenswaard is van mening dat de vennen dichtgroeien door de meststoffen die via de Kokmeeuwen in het venwater terecht komen en dat andere broedvogels door de Kokmeeuwen worden verstoord.

Voordat de kokmeeuwgroep werd geformeerd, was door de gemeente Valkenswaard al besloten om in het seizoen 1985 de kokmeeuweieren te rapen met dien verstande dat per nest één ei bleef liggen. Het rapen werd uitgevoerd door medewerkers van de gemeente en enkele leden van IVN-Valkenswaard. Ondertussen werd door de kokmeeuwgroep het nodige overleg gevoerd om tot een duidelijke probleemstelling te komen. In samenspraak met de gemeente werd de volgende doelstelling geformuleerd:

Stel een betrouwbare methode vast en geef een opgave van:

- a) het aantal broedparen en -plaatsen van de Kokmeeuwen op de Malpievennen.

Stel een betrouwbare methode vast en toon aan:

- b) of er sprake is van guanotrofiëring van de vennen
- c) of er sprake is van verstoring van andere broedvogels door de Kokmeeuwen.

De randvoorwaarden waren voorlopig dat het broeden van enkele honderden Kokmeeuwen geconcentreerd in het midden van de vennen toegestaan is en dat het ongewenst is dat de Kokmeeuwen zich vanwege de activiteiten elders in de buurt gaan vestigen. Om bovengenoemde doelstelling te verwezenlijken zijn nog in het seizoen 1985 door de kokmeeuwgroep de volgende werkzaamheden verricht:

- 1) het inventariseren van de broedvogels van het Malpiegebied
- 2) het verrichten van nesttellingen in de kokmeeuwenkolonie vanuit een boot en het verrichten van tellingen van het aantal Kokmeeuwen vanaf de paden
- 3) het maken van een studie van de vegetatie-ontwikkeling van de vennen aan de hand van luchtfoto's van de Topografische Dienst
- 4) het organiseren van een studie naar de hoeveelheid in het venwater aanwezige stikstof en fosfaat afkomstig van de mest van de Kokmeeuwen. De afd. Milieutechnologie van de HTS te Eindhoven was bereid om de metingen te verrichten in de vorm van een project voor 2^e-jaars studenten.

Na het broedseizoen 1985 werden door de kokmeeuwgroep 4 vergaderingen belegd, die uiteindelijk hebben geresulteerd in het opstellen van een verslag dat in het voorjaar van 1986 aan de gemeente Valkenswaard werd gepresenteerd.

Tijdens het verwerken van de gegevens kwam aan het licht dat het rapen van de eieren slechts gedeeltelijk was uitgevoerd. Over de effecten van één ei laten liggen werd geen duidelijkheid verkregen omdat de activiteiten niet systematisch waren uitgevoerd. De oorzaak hiervan kon worden toegeschreven aan onvoldoende overleg tussen de betrokken partijen. Afgaande op de eerste raapactie kon het aantal broedparen in 1985 geschat worden op ongeveer 1200.

Mede door de onduidelijkheden die er bestonden over de activiteiten in het verleden, was dit voor de kokmeeuwgroep aanleiding om de gemeente Valkenswaard te overtuigen van de noodzaak om de werkzaamheden te laten verrichten door één groepering om zodoende de gegevens op een overzichtelijke en systematische wijze te verzamelen. Voor het seizoen 1986 werd de kokmeeuwgroep in de gelegenheid gesteld om de raapactiviteiten te organiseren met de voorwaarde dat alle eieren geraapt werden. Afgaande op de ervaringen van 1985 werd een tijdschema vastgelegd om 3 keer in het seizoen op één dag met 3 boten alle eieren te rapen en de nesten te verwijderen. Op deze manier werd de onrust in de kolonie beperkt tot 3 bezoeken.

Tevens werd er een inventarisatieschema opgesteld voor de andere broedvogels en werden matjes geplaatst voor de Zwarte Sterns. Op dit moment worden de verzamelde gegevens uitgewerkt. De systematische opzet van het onderzoek geeft voor het eerst inzicht in de verspreiding en de broeddichtheid van de kokmeeuwenkolonie op de Malpievennen. Het is de bedoeling om de activiteiten gedurende een aantal jaren op dezelfde wijze uit te voeren om zodoende inzicht te krijgen in de effecten van het rapen en uiteindelijk te komen tot een goede beheersmaatregel. Met de broedvogelinventarisatie hopen we de nodige gegevens te verzamelen om een goed beeld te krijgen van de vogelstand en de mogelijke invloed hierop van de kokmeeuwkolonie. Het plaatsen van de matjes heeft reeds geresulteerd in enkele broedende Zwarte Sterns. Het bestuderen van de luchtfoto's bracht aan het licht dat de Malpievennen inderdaad aan het dichtgroeien zijn. Vanaf 1980-1981 lijkt de begroeiing van het vaarvennencomplex weer af te nemen. Het wateronderzoek gaf aanwijzingen voor een verhoogd stikstof- en fosfaatgehalte.

Concluderend kunnen we zeggen dat het in dit stadium van de werkzaamheden nog niet mogelijk om is om de juiste richting aan te geven voor de oplossing van het kokmeeuwenprobleem. Echter met de ingeslagen weg moet het mogelijk zijn om de juiste richting te vinden. In ieder geval zijn de activiteiten, die ook de nodige kinderziekten kenden, voor ons erg leerzaam. En ik denk dat we blij moeten zijn dat de gemeente Valkenswaard ons die gelegenheid geeft.

